

Dosarul nr.3ra-710/21

Prima instanță: Judecătoria Hâncești, sediul central (jud: N. Berbec)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, I. Muruianu, V. Negru)

DECIZIE

28 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componentă:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Nina Vascan

examinând recursul depus de Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu, terți Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vadim Bîzdîga împotriva Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hâncești, terți Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Edineț, Vasile Bîzdîga, Lucia Bîzdîga și Cătălina Bîzdîga cu privire la anularea actului administrativ

împotriva deciziei din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu, terți Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga împotriva hotărârii din 30 iunie 2020 a Judecătoria Hâncești, sediul central,

c o n s t a t ă:

La data de 28 august 2019, Vadim Bîzdîga a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hâncești (în continuare – DASPF Hâncești), terți Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Edineț (în continuare – DASPF Edineț), Vasile Bîzdîga, Lucia Bîzdîga și Cătălina Bîzdîga privind anularea deciziei nr.431 din 14 mai 2019 cu privire la întocmirea graficului de întrevederi al tatălui Vadim Bîzdîga cu copilul xxxxx și anularea deciziei nr.641 din 17 iulie 2019, prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea privind anularea deciziei nr.431 din 14 mai 2019.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Vadim Bîzdîga a invocat că pe rolul Judecătoria Edineț, sediul central se află spre examinare cauza civilă nr.28-2-8728-29122018 cu privire la stabilirea modului de participare la educația și întreținerea copilului minor xxxxx și obligarea părâților de a nu pune

obstacole în participarea la educația și întreținerea copilului minor. A menționat Vadim Bîzdîga că, cererea de chemare în judecată a fost depusă la 20 decembrie 2018, iar DASPF Hâncești și Cătălina Bîzdîga având calitatea de pârâți.

Vadim Bîzdîga a susținut că, la 07 martie 2019 a recepționat scrisoarea nr.184 din 04 martie 2019 emisă de DASPF Hâncești, prin care a fost invitat să participe la ședința din 19 martie 2019, privind examinarea cererii de întocmire a graficului de întrevederi cu copilul minor xxxxx din 09 octombrie 2017, în vederea executării deciziei din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Reclamantul a relatat că, drept răspuns la scrisoarea recepționată, a informat DASPF Hâncești despre cauza civilă aflată pe rolul Judecătorei Edineț, sediul central.

În continuare, la 16 aprilie 2019 Vadim Bîzdîga a recepționat notificarea DASPF Hâncești nr.320 din 16 aprilie 2019, prin care în mod repetat a fost invitat la ședința privind examinarea cererii de întocmire a graficului de întrevederi cu copilul minor xxxxx din 09 octombrie 2017, care urma a fi petrecută la 18 aprilie 2019. Ca răspuns la notificarea nominalizată, reprezentantul lui Vadim Bîzdîga, avocatul Igor Țurcanu, prin scrisoarea nr.33 din 17 aprilie 2019 a solicitat amânarea ședinței și repetat a atenționat DASPF Hâncești despre cauza civilă aflată pe rolul Judecătorei Edineț, sediul central în care obiectul litigiului este stabilirea graficului de întrevederi de către instanța de judecată.

Vadim Bîzdîga a comunicat că, la 14 mai 2019 de către DASPF Hâncești a fost emisă decizia nr.431, prin care s-a stabilit graficul de întrevederi între tatăl Vadim Bîzdîga cu copilul xxxxx pe o perioadă de 2 ani până la vârsta școlară.

Prin urmare, reclamantul a apreciat graficul de întrevederi, aprobat de DASPF Hâncești prin decizia nr.431 din 14 mai 2019 ca fiind unul neîntemeiat, disproporționat de mic pentru părintele care locuiește separat, Vadim Bîzdîga fiind discriminat după criteriu de gen. Consideră Vadim Bîzdîga că, graficul adoptat contravine intereselor copilului minor xxxxx.

Reclamantul a scos în evidență că, motivul prin care DASPF Hâncești s-a justificat în emiterea graficului stabilit, este executarea deciziei din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adică executarea unei hotărâri judecătorești a servit criteriu formal pentru pârât de a stabili un astfel de grafic, care de fapt să servească interesului terțului – Cătălina Bîzdîga și să neglijeze totalmente dreptul minorului xxxxx de a nu pierde relația și contactul cu tatăl său – Vadim Bîzdîga, precum și lezează dreptul de comunicare cu copilul, buneilor pe linie paternă – Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga.

De asemenea, reclamantul a specificat că în problema respectivă, comparând cerințele ambilor părinți, se observă că nicio solicitare a lui Vadim Bîzdîga nu a fost satisfăcută de către autoritatea tutelară, după cum a fost solicitat în cererea din 09 octombrie 2017 cu privire la stabilirea graficului de întrevederi, iar cerințele pârâtei Cătălina Bîzdîga au fost satisfăcute integral.

Reclamantul a reținut că, temeiul invocat de către avocatul Elena Buguța, care reprezintă interesele Cătălinei Bîzdîga, în ședința de examinare a cererii cu privire la întocmirea graficului de întrevederi, precum că mama are domiciliul temporar în România și nu va dispune de vacanță, nu poate servi drept motivare

rezonabilă și obiectivă pentru a justifica limitarea copilului de a menține relații directe cu tatăl, de a beneficia de grija lui în mod legal.

Vadim Bîzdîga a subliniat că, în decizia nr.431 din 14 mai 2019 nu se regăsește nici o opinie a psihologului care a lucrat cu copilul minor, pentru a obține informații cu privire la dezvoltarea copilului, conduita acestuia, în raport cu ambii părinți. Astfel, consideră reclamantul că prin stabilirea acestui grafic de întrevederi abuziv se pun impedimente în stabilirea unui grafic normal și adecvat, care ar corespunde cu recomandările Curții Europene a Drepturilor Omului, privind aplicarea principiului egalității în procesul de examinare de către autoritățile tutelare, a litigiilor ce țin de creșterea și educarea copiilor de către părinții care locuiesc separat, elaborate de autoritatea tutelară și cu interesul superior al copilului minor xxxxx.

Referitor la revocarea deciziei nr.641 din 17 iulie 2019, reclamantul a menționat că DASPF Hâncești nu a răspuns la niciun argument invocat de Vadim Bîzdîga, totodată ultimul nici nu a fost invitat la ședința de examinare a cererii.

În concluzie, Vadim Bîzdîga a reliefat că adresarea reclamantului în instanța de judecată cu cererea de chemare în judecată despre stabilirea modului de participare la educație și întreținerea copilului minor, este motivată prin faptul că autoritatea tutelară din Hâncești prin diferite procedee juridice, acoperite aparent în forme legale, împiedică comunicarea dintre tată și fiu, bunei pe linia paternă și nepot.

Prin hotărârea din 30 iunie 2020 a Judecătoria Hâncești, sediul central s-a respins acțiunea în contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vadim Bîzdîga împotriva DASPF Hâncești, terți DASPF Edineț, Vasile Bîzdîga, Lucia Bîzdîga și Cătălina Bîzdîga cu privire la anularea actelor administrative (f.d.5-14, Vol. II).

Judecătoria Hâncești, sediul central a pronunțat hotărârea la data de 30 iunie 2020, fiind notificată lui Vadim Bîzdîga la 08 iulie 2020.

La data 23 iulie 2020, în interiorul termenului prevăzut de art.232 din Codul administrativ, Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcan, terți Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga au depus apel împotriva hotărârii din 30 iunie 2020 a Judecătoria Hâncești, sediul central, prin care au solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care cererea de chemare în judecată să fie strămutată la Judecătoria Edineț, sediul central (f.d.1-3, Vol. II).

Hotărârea motivată din 30 iunie 2020 a Judecătoria Hâncești, sediul central a fost notificată avocatului Igor Țurcan, prin intermediul poștei electronice la data de 28 septembrie 2020 (f.d.22, Vol.II)

Iar, la data de 07 octombrie 2020, Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcan, terți Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga au depus motivarea apelului, prin care suplimentar au solicitat casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie admisă (f.d.23-37, Vol. II).

Prin decizia din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcan, terți Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga împotriva hotărârii din 30 iunie 2020 a Judecătoria Hâncești, sediul central (f.d.98-108, Vol. II).

Instanța de apel a menționat că, prima instanță corect a stabilit raportul dedus judecării, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei și a elucidat pe deplin probele prezentate, dându-le o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale ale participanților la proces.

În acest context, instanța de apel a reținut că decizia DASPF Hâncești nr.431 din 14 mai 2019, prin care s-a stabilit graficul de întrevederi a copilului minor xxxxx cu tatăl său Vadim Bîzdîga nu lezează drepturile și interesele copilului, astfel, a apreciat critic poziția apelanților, precum că decizia contestată nu este în interesul superior al copilului.

Subsecvent, instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiat argumentul apelanților precum că, DASPF Hâncești la luarea deciziei nr.431 din 14 mai 2019, nu a luat în considerare cererea sa în legătură cu aflarea pe rolul Judecătoriei Edineț, sediul central a cauzei civile nr.282-8728-29122018 privind examinarea cererii de chemare în judecată cu privire la stabilirea modului de participare la educația și întreținerea copilului minor xxxxx, născut la xxxxx, și obligarea părților de a nu pune obstacole în participarea la educația și întreținerea copilului minor. Or, DASPF Hâncești era obligată să pună în executare decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care a devenit irevocabilă prin încheierea din 06 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, ținându-se cont de prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, Constituția Republicii Moldova, Codului familiei nr.1316-XIV din 26 octombrie 2000, Legea nr.338-XIII din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului, Legea nr.140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, Regulamentului de organizare și funcționare a Direcției de asistență socială și protecție a familiei Hâncești, aprobat prin decizia Consiliului raional Hâncești nr.04/09 din 17 august 2016, precum și de alte acte normative ce țin de protecția drepturilor copilului.

La acest capitol, instanța de apel a concluzionat că DASPF Hâncești la luarea deciziei nr.431 din 14 mai 2019 și-a exercitat dreptul discreționar în corespundere cu art.16 din Codul administrativ, iar decizia luată corespunde principiului proporționalității prevăzut de art.29 din Codul administrativ.

Totodată, instanța de apel a catalogat ca fiind declarativ argumentul apelanților precum că instanța de fond nu s-a expus asupra cererii de strămutare a acțiunii la Judecătoria Edineț, sediul central, unde se examinează cauza civilă nr.28-2-8728-29122018. Or, potrivit actelor cauzei se constată cu certitudine că prin încheierea din 15 iunie 2020 a Judecătoriei Hâncești, sediul central, s-a respins ca neîntemeiată cererea cu privire la strămutarea cauzei. La fel, instanța de apel a menționat că avocatul apelantului Vadim Bîzdîga a cunoscut despre încheierea menționată.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, la data de 26 mai 2021 Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcan, terții Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga au depus recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 30 iunie 2020 a Judecătoriei Hâncești, sediul central, cu pronunțarea unei noi decizii privind admiterea cererii de chemare în judecată (f.d.140-152, Vol.II).

În motivarea recursului, recurenții au indicat motivele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel anexate la dosar, suplimentar menționând că decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și procedural.

Subsecvent, recurenții au notat că graficul de întrevederi al lui Vadim Bîzdîga cu copilul minor xxxxx, stabilit prin decizia nr.431 din 14 mai 2019 emis de către DASPF Hâncești contravine intereselor copilului minor, este neîntemeiat, disproportionat de mic pentru părintele care locuiește separat, fiind discriminat după criteriu de gen.

Sub pretextul dat, recurenții au remarcat că graficul de întrevederi trebuie să fie bazat pe criterii de apreciere clare și uniforme pentru ambii părinți, oferind, astfel, șanse egale ambilor părinți de a participa la creșterea și la educarea copilului minor xxxxx.

Recurenții au scos în evidență că, în procesul de examinare a solicitărilor privind întocmirea graficului de întrevederi, autoritatea tutelară nu a solicitat opinia psihologului școlar sau a unui alt psiholog care a lucrat cu copilul, pentru a obține informații cu referire la dezvoltarea și conduita acestuia în raport cu ei, dintr-o sursă obiectivă.

În final, recurenții au opinat că DASPF Hâncești, pune impedimente în stabilirea unui grafic normal și adecvat, care ar corespunde recomandărilor Curții Europene a Drepturilor Omului, privind aplicarea principiului egalității în procesul de examinare de către autoritățile tutelare a litigiilor ce țin de creșterea și educarea copiilor de către părinții care locuiesc separat, întru respectarea interesului superior a copilului xxxxx.

Mai mult, recurenții au susținut că instanțele ierarhic inferioare au dat o apreciere arbitrară probelor, ceea ce a dus la încălcarea dreptului la un proces echitabil.

Conform art.244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În corespundere cu art.245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 09 februarie 2021, fiind notificată recurentului Vadim Bîzdîga la data de 07 aprilie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție a scrisorii recomandate nr.DS8001416041AS, anexat la actele cauzei (f.d.110, Vol. II).

Potrivit art.1 din Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.49 din 31 martie 2021 privind declararea stării de urgență, s-a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 01 aprilie – 30 mai 2021.

În corespundere cu pct.1 din dispoziția nr.3 din 15 aprilie 2021 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe durata stării de urgență, termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr.49 din 31 martie 2021.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr.15 din 28 aprilie 2021, pentru controlul constituționalității hotărârii Guvernului cu privire la propunerea declarării stării de urgență nr.43 din 30 martie 2021 și a Hotărârii Parlamentului privind declararea stării de urgență nr.49 din 31 martie 2021 (declararea stării de urgență), s-a declarat neconstituțională Hotărârea Parlamentului privind declararea stării de urgență nr.49 din 31 martie 2021.

Astfel, având în vedere circumstanțele enunțate supra se apreciază că recursul depus la data de 26 mai 2021, de către Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcan, și terții Vasile Bîzdîga, Lucia Bîzdîga, este în termen.

La data de 09 iunie 2021, Curtea Supremă de Justiție în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs a notificat reprezentantului Cătălinei Bîzdîga, avocatului Buguța Elena prin intermediul poștei electronice ellenabuguta@gmail.com, copia recursului depus de Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcan, și terții Vasile Bîzdîga, Lucia Bîzdîga, acordându-i posibilitatea de a prezenta referință (f.d.153-154, Vol. II).

Ulterior, la 10 iunie 2021, copia recursului depus de Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcan, și terții Vasile Bîzdîga, Lucia Bîzdîga a fost notificată prin intermediul poștei electronice as.edinet@gmail.com către DASPF Edineț cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d.174-175, Vol. II).

Prin referința depusă la data de 16 iunie 2021, Cătălina Bîzdîga, reprezentată de avocatul Buguța Elena a solicitat respingerea recursului, deoarece acesta a fost întemeiat pe argumentele invocate de recurenți în cadrul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, care deja au fost examinate și apreciate (f.d.177-184, Vol.II).

Suplimentar a invocat că, mama copilului minor xxxxx își continuă studiile pe teritoriul României. Cătălina Bîzdîga împreună cu copilul minor temporar nu se află pe teritoriul Republicii Moldova. Din aceste considerente, autoritatea titulară a emis graficul de întreveneri reieșind din vacanțele de care dispune mama pentru perioada studiilor.

A menționat Cătălina Bîzdîga, reprezentată de avocatul Buguța Elena că potrivit graficului nr.431 din 14 mai 2019, s-a stabilit un număr mai mare de ore de întreveneri cu copilul minor. Avându-se în vedere că copilul minor nu a avut contact direct cu tata mai mult timp, pentru a evita stările de disconfort emoțional ale copilului și pentru restabilirea ulterioară a legăturilor afective cu tata, autoritatea tutelară recomandă ca toate întâlnirile să fie în prezența mamei copilului.

Prin referința depusă la data de 21 iunie 2021, DASPF Hâncești a solicitat respingerea recursului declarat de Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcan, și terții Vasile Bîzdîga, Lucia Bîzdîga (f.d.185-190, Vol.II).

DASPF Edineț, până la examinarea recursului, nu a făcut uz de dreptul său procedural, de a depune referință cu criticile față de motivele recursului.

Prin încheierea din 14 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcan, și terții Vasile Bîzdîga, Lucia Bîzdîga a fost numit pentru examinare în complet din 5 judecători.

Conform art.247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurenților, au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind actele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, și de a restitui cauza la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

Conform art.248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În corespundere cu art.21 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Reieșind din prevederile art.22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Prin prisma art.194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

La fel, aplicabile sunt și prevederile art.244 alin. (2) coroborate cu art.231 alin. (2) din Codul administrativ, conform cărora pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

În sensul art.219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că, prin hotărârea din 27 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Vadim Bîzdiga împotriva DASPF Hâncești, intervenienți accesorii Cătălina Bîzdiga și Direcția pentru Protecția drepturilor copilului sect. Buiucani, mun. Chișinău cu privire la anularea deciziei nr.1054 din 26 octombrie 2017 a DASPF Hâncești, prin care s-a respins cererea de stabilire a graficului de întrevederi cu copilul xxxxx, anularea deciziei nr.1212 din 11 decembrie 2017 a DASPF Hâncești prin care s-a respins cererea prealabilă privind anularea deciziei nr.1054 din 26 octombrie 2017,

stabilirea graficului de întrevederi a reclamantului Vadim Bîzdîga cu copilul minor xxxxx, și acțiunea depusă de Vadim Bîzdîga împotriva DASPF Hâncești, intervenienți accesorii Avocatul Poporului, Direcția pentru Protecția Consiliul sect. Buiucani și Cătălina Bîzdîga cu privire la obligarea DASPF Hâncești să soluționeze cererea de stabilire a graficului de întrevederi cu fiul xxxxx născut la xxxxx și obligarea DASPF Hâncești de a elibera informația pe suport de hârtie, și anume: a dosarului, format în baza cererii nr.585 din 09 octombrie 2017 de a întocmi graficul de întrevederi cu minorul xxxxx, născut la xxxxx (f.d.104-122, Vol.I).

Prin decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Vadim Bîzdîga. S-a casat hotărârea din 27 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, în partea respingerii pretențiilor cu privire la obligarea DASPF Hâncești să examineze cererea înaintată de Vadim Bîzdîga cu privire la stabilirea graficului de întrevederi cu copilul xxxxx și obligarea DASPF Hâncești de a elibera informația solicitată, și în această parte s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care: s-a obligat DASPF Hâncești să examineze în fond cererea înaintată de Vadim Bîzdîga cu privire la stabilirea graficului de întrevederi cu copilul xxxxx, născut la xxxxx, cu adoptarea actului administrativ respectiv și să elibereze informație pe suport de hârtie, și anume a dosarului, format în baza cererii nr.585 din 09 octombrie 2017 de a întocmi graficul de întrevederi cu minorul xxxxx, născut la xxxxx. În rest, hotărârea din 27 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani s-a menținut (f.d.124-138, Vol.I).

Prin încheierea din 06 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-au declarat inadmisibile recursurile înaintate de DASPF Hâncești și Cătălina Bîzdîga, reprezentată de avocatul Elena Buguța (f.d.146-155, Vol.I).

Prin scrisoarea nr.184 din 04 martie 2019, DASPF Hâncești a invitat pe Vadim Bîzdîga să participe la ședința din data de 19 martie 2019, de examinare a cererii nr.585 din 09 octombrie 2017 cu privire la întocmirea graficului de întrevederi cu copilul minor xxxxx, în vederea executării deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2018 (f.d.164, Vol.I).

Prin scrisoarea nr.185 din 04 martie 2019, DASPF Hâncești a invitat pe avocatul Elena Buguța, care reprezintă interesele Cătălinei Bîzdîga să participe la ședința din data de 19 martie 2019 (f.d.165, Vol.I).

Prin scrisoarea nr.158 din 15 martie 2019, Vadim Bîzdîga a informat DASPF Hâncești despre faptul că pe rolul Judecătorei Edineț, sediul central se află spre examinare cauza civilă nr.28-2-8728-29122018 cu privire la stabilirea modului de participare la educația și întreținerea copilului minor xxxxx și obligarea DASPF Hâncești și Cătălinei Bîzdîga de a nu pune obstacole în participarea la educația și întreținerea copilului minor. De asemenea, Vadim Bîzdîga a făcut referire la modul de întrevederi, care este indicat în cererea de chemare în judecată depusă la Judecătoria Edineț, sediul central: să fie stabilit graficul de întrevederi și comunicare cu copilul minor, xxxxx, născut la xxxxx, cu tatăl, Vadim Bîzdîga, pentru o perioadă nedeterminată, după cum urmează:

- să fie permis în fiecare vineri a săptămânii a doua și a patra lunii curente de a fi luat copilul xxxxx, născut la xxxxx de la mama sa, pârâta Cătălina Bîzdîga, de la domiciliul mamei: xxxxx, de la ora 16:00 de către tatăl, reclamantul Vadim

Bîzdîga la domiciliul său xxxxx, cu obligarea de predare a copilului mamei în ziua de duminică, ora 18:00;

- să fie permis ca copilul xxxxx, a. n. xxxxx să fie luat la zilele de naștere a bunelor paterni Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga: xxxxx și xxxxx pentru a petrece împreună cu tatăl, Vadim Bîzdîga și bunicii pe linia paternă, intervenienții accesorii Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga. În acest sens, să fie obligată mama, pârâta Cătălina Bîzdîga, să predea copilul tatălui, reclamantului Vadim Bîzdîga, cu o zi înainte de ziua de naștere a bunelor paterni intervenienților accesorii, Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga, de la orele 16:00 de la domiciliul mamei: xxxxx, de la orele: 16:00, iar tatăl, reclamantul Vadim Bîzdîga, să fie obligat să predea copilul mamei a doua zi după ziua de naștere către ora 18:00;

- să fie permis ca, copilul xxxxx, a. n. xxxxx, să fie luat la zilele de naștere a tatălui, reclamantului Vadim Bîzdîga: xxxxx pentru a petrece împreună cu tatăl, reclamantul Vadim Bîzdîga și bunicii paterni, intervenienții accesorii Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga. În acest sens să fie obligată mama, pârâta Cătălina Bîzdîga, să predea copilul tatălui, reclamantului Vadim Bîzdîga, cu o zi înainte de ziua de naștere de la orele 16:00 de la domiciliul mamei: xxxxx, de la orele: 16:00, iar tatăl, reclamantul Vadim Bîzdîga, să fie obligat să predea copilul mamei a doua zi după ziua de naștere, ora 18:00;

- să fie permis ca copilul xxxxx, a. n. xxxxx să fie transmis tatălui, reclamantului Vadim Bîzdîga, pentru luna iulie a fiecărui an cu scopul ca tatăl să asigure odihna împreună la pensiuni pe teritoriul Republicii Moldova, dar și în afara hotarelor țării. Transmiterea copilului să fie asigurată la 30 iunie a fiecărui an la ora 16:00 și la 31 iulie ora 18:00;

- să fie permis transmiterea copilului pentru celebrarea sărbătorilor tradiționale de familie în xxxxx; Anul nou – 31 decembrie; Crăciunul pe stil vechi – 07 ianuarie; Paștele. Copilul să fie transmis la 30 decembrie la orele 16:00 și întors la 09 ianuarie, ora 18:00. La sărbătoarea de Paște copilul să fie luat cu o zi înainte la ora 16:00 și transmis înapoi la ora 18:00;

- să fie permis ca copilul să sărbătorească Hramul xxxxx la 28 august a fiecărui an în xxxxx cu tatăl, reclamantul Vadim Bîzdîga, și intervenienții accesorii bunicii paterni, Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga. În cazul dat copilul va fi preluat de tatăl, Vadim Bîzdîga, la 27 august, ora 14:00 și întors la 30 august, ora 18:00 (f.d. 163, Vol.I).

Prin cererea nr.163 din 19 martie 2019 avocatul Elena Buguța, care reprezintă interesele Cătălinei Bîzdîga a solicitat amânarea ședinței pentru o altă dată, pentru a prezenta mandatul care îi acordă dreptul de a participa în cadrul ședinței (f.d. 166, Vol.I).

Prin notificarea nr.320 din 16 aprilie 2019, DASPF Hâncești în mod repetat l-a invitat pe Vadim Bîzdîga la ședința privind examinarea cererii de întocmire a graficului de întrevederi cu copilul minor xxxxx din 09 octombrie 2017, ce urma a fi petrecută la 18 aprilie 2019 (f.d. 162, Vol.I).

Ca răspuns la notificarea nominalizată, reprezentantul lui Vadim Bîzdîga, avocatul Igor Țurcanu, prin scrisoarea nr.234 din 17 aprilie 2019 a solicitat amânarea ședinței și repetat a atenționat DASPF Hâncești despre cauza civilă aflată pe rolul Judecătorei Edineț, sediul central în care obiectul litigiului este stabilirea de către instanța de judecată a graficului de întrevederi. Totodată, a menționat că

graficul solicitat de Vadim Bîzdîga în cererea de chemare în judecată îl consideră necesar de a stabilit în modul înaintat de tatălui copilului (f.d. 161, Vol.I).

La data de 18 aprilie 2019 Cătălina Bîzdîga, reprezentată de avocatul Elena Buguța a prezentat DASPF Hâncești următorul grafic:

1. Pentru perioada vacanței de vară

- în luna august 2019 – în fiecare zi de vineri a lunii august a câte 3 ore pe zi în prezența mamei la domiciliul – reședința mamei.

2. Pentru perioada sărbătorilor de iarnă:

- pentru ziua de 25 decembrie 2019 – 3 ore pe zi în prezența mamei la domiciliul – reședința mamei.

- pentru ziua de 31 decembrie 2019-3 ore pe zi în prezența mamei la domiciliul reședința mamei.

- pentru ziua de 1 ianuarie 2020-3 ore pe zi în prezența mamei la domiciliul reședința mamei.

3. Celebrarea zilei de naștere a copilului:

Ziua de naștere a copilului să fie petrecută împreună cu ambii părinți, fie,

Jumătate de zi (4) ore copilul, să o petreacă cu tata, fiind însoțit de mamă,

Jumătate de zi (4) ore copilul să o petreacă cu mama.

4. Ambii părinți se obligă să anunțe din timp și să accepte în cazuri de necesitate modificarea programului, schimbarea zilei sau a orei, dacă această necesitate este motivată, spre exemplu – îmbolnăvirea copilului, necesitatea de-a vizita un medic, un specialist, participarea copilului la un eveniment cultural, concert, zi de naștere, program de lucru al părinților (f.d. 157, Vol.I).

Prin decizia DASPF Hâncești nr.431 din 14 mai 2019 s-a stabilit graficul de întreveneri între tatăl Vadim Bîzdîga cu copilul xxxxx pe o perioadă de 2 ani până la vârsta școlară după cum urmează:

1. Pentru perioada vacanței de vară a mamei (luna august 2019 și luna august 2020) în fiecare zi de vineri a câte 4 ore pe zi, tatăl copilului va avea întreveneri cu copilul.

2. Pentru restul lunilor din an, se recomandă mamei să anunțe din timp tata despre aflarea ei în țară pentru a avea întreveneri cu copilul.

3. Pentru perioada sărbătorilor în anii impari, tata va avea întreveneri cu copilul a câte 4 ore pe zi de Anul Nou și Paște, în anii pari – de Crăciun și Paștele Blajinilor.

4. Celebrarea zilei de naștere a copilului să fie petrecută împreună cu ambii părinți, ori jumătate de zi copilul să o petreacă cu tata, iar cealaltă jumătate de zi cu mama.

5. Ambii părinții se obligă să anunțe din timp și să accepte în cazuri de necesitate modificarea programului, schimbarea zilei sau a orei, dacă această necesitate este motivată, spre exemplu – îmbolnăvirea copilului, necesitatea de a vizita un medic, un specialist, participarea copilului la un eveniment cultural, concert, zi de naștere, program de lucru al părinților, etc.

6. Dat fiind faptul că copilul o perioadă îndelungată nu a avut contact direct cu tata, întrevenerile vor avea loc la domiciliul / reședința mamei, în prezența mamei, pentru a evita stările de disconfort emoțional ale copilului și pentru restabilirea ulterioară a legăturilor afective cu tata (f.d.12-15, Vol.I).

În motivarea deciziei DASPF Hâncești a menționat că, petrecerea a cât mai mult timp cu copilul este doar binevenită și conformă cu interesele copilului, dar această modalitate de întrevederi este în contradicție cu necesitățile și regimul, modul de viață al copilului la moment. Direcția a reținut argumentul mamei precum că fiind înmatriculată la o universitate cu frecvență la zi, nu poate veni de 3 ori pe săptămână în țară, pentru a respecta graficul propus de tată. La fel, comisia a susținut argumentul mamei precum că este de acord ca copilul să se întâlnească cu tatăl său la reședința temporară, în România, să vorbească la telefon cu copilul, ceea ce tata refuză categoric și solicită ca întrevederile să aibă loc exclusiv pe teritoriul Republicii Moldova, situație în care, în cazul admiterii acestei cerințe de către Direcție, se va atenta la viața privată, la dreptul la libera circulație, educație al copilului, precum și la dreptul la studii.

La data de 18 iunie 2019 Vadim Bîzdîga a expediat în adresa DASPF Hâncești cerere de rezolvare amiabilă a litigiului în legătură cu emiterea deciziei nr.431 din 14 mai 2019, solicitând anularea deciziei nominalizate și eliberarea copieii dosarului administrativ pe suport de hârtie.

Prin decizia DASPF Hâncești nr.641 din 17 iulie 2019, s-a respins ca neîntemeiată cererea privind anularea deciziei nr.431 din 14 mai 2019.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia de a respinge acțiunea lui Vadim Bîzdîga împotriva DASPF Hâncești, terți DASPF Edineț, Vasile Bîzdîga, Lucia Bîzdîga și Cătălina Bîzdîga cu privire la anularea actelor administrative (f.d.5-14, Vol. II).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a respins apelul depus de Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcan, terți Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga împotriva hotărârii din 30 iunie 2020 a Judecătorei Hâncești, sediul central (f.d.98-108, Vol. II).

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs constată că instanța de apel a judecat formal cauza, nu a cercetat pe deplin starea de fapt a speței și nu a dat un răspuns explicit tuturor problemelor de drept ridicate de către litiganți în fața instanței.

La capitolul dat instanța de recurs învederează că, prin prisma caracterului devolutiv al apelului și respectând principiile dreptului administrativ și dreptului procesual civil, Curții de Apel Chișinău îi revenea o deosebită obligație de a exercita controlul judiciar complet, în fapt și în drept, manifestat prin verificarea corectitudinii soluției pronunțate de prima instanță, precum și să efectueze o nouă judecare în fond a cauzei. În acest sens, instanța de apel trebuia *ab initio* să determine obiectele materiale ale acțiunii, temeiurile apariției litigiului, să stabilească obiectul probațiunii și reieșind din acestea să identifice cadrul legal pertinent și aplicabil speței.

Din cererea de chemare în judecată și pretențiile formulate de reclamantul Vadim Bîzdîga rezultă cert că, obiectul prezentei spețe îl constituie verificarea legalității deciziei DASPF Hâncești nr.431 din 14 mai 2019 cu privire la întocmirea graficului de întrevederi al tatălui Vadim Bîzdîga cu copilul xxxxx.

Conform art.52 alin. (1) din Codul familiei, copilul are dreptul să comunice cu ambii părinți, cu buneii, frații, surorile și cu celelalte rude. Desfacerea căsătoriei părinților, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului.

În cazul cînd părinții au domiciliul separat, copilul are dreptul să comunice cu fiecare dintre ei.

În corespundere cu art.64 alin. (1) - (2¹) din Codul familiei, părintele care locuiește împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil și celălalt părinte care locuiește separat, cu excepția cazurilor cînd comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică și psihică. Părinții au dreptul să încheie un acord privind exercitarea drepturilor părintești de către părintele care locuiește separat de copil. Litigiile apărute se soluționează de către autoritatea tutelară teritorială, care stabilește un program de întrevederi, iar decizia acesteia poate fi atacată în instanța judecătorească, care va emite hotărîrea respectivă. Părinții pot, din inițiativă proprie sau la recomandarea autorității tutelare teritoriale, să se adreseze unui mediator pentru soluționarea litigiului. La stabilirea programului de întrevederi se ține cont de atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, de vârsta copilului și frecventarea studiilor/participarea la activități extrașcolare de către acesta, de calitățile morale ale părinților, de relațiile dintre copil și fiecare părinte, de proximitatea domiciliului părintelui care locuiește separat de copil, astfel încât drepturile părintești să fie exercitate într-un mod echitabil.

Respectiv, instanță de apel trebuia să verifice dacă, autoritatea tutelară, la examinarea cererii de emitere a graficului de întrevederi a stabilit criterii de apreciere clare și uniforme pentru ambele părți interesate, oferind, astfel, șanse egale părinților de a participa la creșterea și la educarea copilului.

În acest sens, este notabil că art.6 din Legea nr.140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, prevede că autoritatea tutelară locală are următoarele atribuții: a) asigură recepționarea și înregistrarea sesizărilor privind încălcarea drepturilor copilului, se autosesează în cazul identificării unor copii aflați în situație de risc; a¹) informează autoritatea tutelară teritorială despre cazurile copiilor care necesită asistență juridică calificată pentru respectarea drepturilor și intereselor acestora; b) coordonează examinarea sesizărilor privind încălcarea drepturilor copilului; c) în limita atribuțiilor sale și în cooperare cu autoritatea tutelară teritorială, întreprinde acțiunile necesare pentru prevenirea separării copilului de mediul familial sau pentru (re)integrarea copilului în familie; d) asigură evaluarea familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți; e) asigură luarea copilului de la părinți sau de la persoanele în grija cărora se află acesta în cazul existenței unui pericol iminent pentru viața sau sănătatea lui și înaintează, în termen de 3 zile lucrătoare, acțiunea în instanța de judecată privind decăderea din drepturile părintești sau privind luarea copilului de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești; f) asigură plasamentul de urgență al copiilor separați de părinți; g) asigură instituirea custodiei asupra copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare ori nu-și pot realiza obligațiile privind creșterea, îngrijirea și educația copilului din cauza problemelor de sănătate; h) asigură luarea și scoaterea de la evidență a familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți; i) participă la procedura de luare a copilului de la părinți; j) eliberează și transmite autorității tutelare teritoriale avize privind

plasamentul planificat al copiilor; k) cooperează, la nivel local, cu instituțiile, structurile și serviciile cu atribuții în domeniul protecției copilului; k¹) solicită, în caz de necesitate, oficiului teritorial al Consiliului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat în vederea înaintării acțiunii în instanța de judecată privind decăderea din drepturile părintești sau privind luarea copilului de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești; l) coordonează procesul de monitorizare a situației familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți; l¹) asigură monitorizarea situației copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare; m) coordonează procesul de analiză a situației la nivel local privind protecția copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți; n) planifică și decide realizarea măsurilor de informare a populației privind drepturile copilului; o) în limita atribuțiilor sale, întreprinde măsurile necesare pentru respectarea drepturilor patrimoniale ale copiilor cu statut de copil rămas fără ocrotire părintească sau de copil rămas temporar fără ocrotire părintească; p) colaborează cu autoritățile tutelare teritoriale și centrale în vederea protecției copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, inclusiv prin informarea reciprocă pe probleme de interes comun. Autoritatea tutelară locală își exercită atribuțiile direct sau prin intermediul specialistului pentru protecția drepturilor copilului angajat în cadrul primăriei.

Colegiul reține că, în cererea de de chemare în judecată, recurentul Vadim Bîzdîga a indicat că, la stabilirea graficului prin deciziei DASPF Hâncești nr.431 din 14 mai 2019, nu s-a luat în considerare cerințele privind stabilirea graficului de întrevederi menționate în cererea depusă la data de 06 octombrie 2017. De asemenea, recurentul Vadim Bîzdîga a accentuat că făcând comparație între cerințele ambelor părinți, nicio solicitare de a sa nu a fost satisfăcută de către autoritatea tutelară, în modul în care au fost invocate în cererea nominalizată, pe când pretențiile mamei Cătălinei Bîzdîga, au fost satisfăcute integral (f.d.149, 150, Vol.II).

În acest sens, instanța de recurs reține că la actele cauzei nu se regăsește cererea lui Vadim Bîzdîga din data de 06 octombrie 2017, în baza căreia s-a emis decizia DASPF Hâncești nr.431 din 14 mai 2019 cu privire la întocmirea graficului de întrevederi al tatălui Vadim Bîzdîga cu copilul xxxxx și această cerere nu a fost examinată și apreciată în modul corespunzător.

Astfel, nu este clar în baza căror conjuncturi, instanța ierarhic inferioară a concluzionat asupra netemeinicii acțiunii reclamantului Vadim Bîzdîga, precum și a legalității și corectitudinii deciziei DASPF Hâncești nr.431 din 14 mai 2019, în condițiile în care nu au fost examinate circumstanțele invocate de Vadim Bîzdîga în cererea sa depusă la data de 06 octombrie 2017 cu privire la stabilirea graficului de întrevederi, pentru a verifica dacă autoritatea tutelară a ținut cont de acestea la emiterea deciziei contestate.

Or, în cererea de recurs recurentul a invocat faptul că, DASPF Hâncești s-a eschivat de la executarea deciziei din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, și doar după ce Vadim Bîzdîga s-a adresat la Judecătoria Edineț, sediul central cu

cererea de chemare în judecată privind stabilirea graficului de întrevederi, autoritatea tutelară a început procesul de soluționare a cererii lui Vadim Bîzdîga.

Respectiv, instanța de apel urma să verifice corelația dintre cerințele lui Vadim Bîzdîga expuse în cererea din 06 octombrie 2017 și graficul de întrevederi stabilit prin decizia DASPF Hâncești nr.431 din 14 mai 2019.

Totodată, instanța de recurs remarcă și faptul că în conținutul deciziei nr. 431 din 14 mai 2019, DASPF Hâncești face referire la cererea lui Vadim Bîzdîga cu privire la întocmirea graficului de întrevederi din „06 octombrie 2017”, însă graficul a fost stabilit conform cererii din data de „09 octombrie 2017”. Astfel, instanța de apel urma să concretizeze cu certitudine în baza cărei cereri a fost stabilit graficul de întrevederi prin decizia nominalizată.

Astfel, Colegiul consideră că Curtea de Apel Chișinău nu a stabilit data la care Vadim Bîzdîga s-a adresat către DASPF Hâncești cu cererea privind întocmirea graficului de întrevederi cu copilul său minor.

Mai mult, recurentul Vadim Bîzdîga în cererea de recurs a invocat și faptul că DASPF Hâncești din anul 2017 tergiversează emiterea unui grafic de întrevederi cu copilul minor xxxxx, pentru ca în anul 2019 să stabilească un grafic disproporționat de mic. Recurentul a subliniat că, DASPF Hâncești avea competența de a stabili grafic de întrevederi adecvat luând în considerație faptul că vârsta copilului minor s-a schimbat din data depunerii cererii din anul 2017, până la data adoptării deciziei contestate.

De altfel, Colegiul constată că instanța de apel la examinarea acțiunii urma să țină cont de faptul că copilul xxxxx locuiește cu mama Cătălina Bîzdîga pe teritoriul României, și respectiv, în momentul întocmirii graficului de către DASPF Hâncești, copilul minor timp de 2 ani de zile nu a avut nicio întrevedere cu tatăl său, iar ultima întâlnire, după cum reiese din actele cauzei, a avut loc la data de 25 martie 2017.

Mai mult, instanța de recurs evidențiază că în cadrul ședinței comisiei privind stabilirea graficului de întrevederi din data de 11 aprilie 2019, Vadim Bîzdîga și avocatul acestuia Igor Țurcanu au susținut graficul în forma expusă în cererea depusă către DASPF Hâncești la data de 15 martie 2019. Însă, autoritatea tutelară la emiterea deciziei nr.431 din 14 mai 2019, a menționat că execută decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și nu este ținută să i-a în considerare modalitatea de întrevederi cu copilul minor, expusă de Vadim Bîzdîga în cererea din 09 octombrie 2017 și cea din 15 martie 2019, susținută în ședința din data de 11 aprilie 2019 (f.d.18, Vol.I).

Astfel, instanța de apel urma să constate dacă graficul de întrevederi al lui Vadim Bîzdîga cu copilul minor xxxxx, stabilit prin decizia nr.431 din 14 mai 2019, emis de către DASPF Hâncești corespunde interesului superior al copilului minor.

Or, conform art.9 paragraful 1 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului nr.52 din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, Statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția situației în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și în conformitate cu legile și

procedurile aplicabile, că această separare este necesară, în interesul superior al copilului. O decizie în acest sens poate să fie necesară în anumite cazuri particulare, de exemplu atunci când părinții maltratează sau neglijează copiii sau când părinții trăiesc separat și când urmează să se ia o hotărâre cu privire la locul de reședință al copilului.

În acest context, Colegiului denotă că, instanța de apel trebuia să țină cont de faptul că lipsa temporară a copilului minor xxxxx și a mamei acestuia Cătălina Bîzdîga de la locul domiciliului permanent în Republica Moldova, nu scutește autoritatea tutelară de la obligația soluționării în fond a cererii înaintate de Vadim Bizdîga, privind elaborarea graficului de întreveneri cu copilul minor xxxxx, ținând cont inclusiv și de solicitărilor tatălui, adică a ambelor părinți.

Instanța de recurs notează că, în procesul de examinare a acțiunii, instanța de apel nu a verificat faptul dacă la întocmirea graficului de întreveneri, autoritatea tutelară a solicitat opinia psihologului școlar sau a unui alt psiholog, care a lucrat cu copilul, pentru a obține informații cu referire la dezvoltarea și conduita acestuia în raport cu rudele sale.

Toate aceste fapte circumscrise denotă că instanța de apel nu a cercetat în de ajuns starea de fapt a speței, iar drept consecință a tras concluzii premature referitor la netemeinicia acțiunii recurentului.

Această ipoteză profilează incertitudinea concluziei date de instanța de apel, care rezultă din judecarea formală a cauzei, fapt ce constituie o violare a articolului 6 § 1 CEDO și a dreptului litiganților la un proces echitabil. Or, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Instanța de recurs consideră necesar de a relata principiile care decurg din jurisprudența constantă a CtEDO, potrivit căreia, pentru un copil, a fi împreună cu familia sa, constituie un element esențial al vieții de familie. În ceea ce privește natura și anvergura măsurilor care trebuie întreprinse de autorități, Curtea reiterează, în egală măsură, că acestea depind de circumstanțele fiecărei cauze, iar opiniile și interesele părinților se numără în mod necesar printre elementele de care trebuie să țină seama autoritatea responsabilă pentru pronunțarea deciziilor sale care privesc un copil pe care îl asistă. Procesul decizional trebuie, prin urmare, să poată garanta că aceste elemente vor fi luate în considerație.

Colegiul menționează prevederile din cauza CtEDO *Karrer v. România* nr.16965/10 din 21 februarie 2012, §37 care stabilește dreptul părintelui și al copilului de a se bucura unul de compania celuilalt constituie un element fundamental al vieții de familie și este protejat de art.8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În cauza CtEDO *Tocarenco v. Republica Moldova* nr.769/13 din 04 noiembrie 2014, §53, Curtea reamintește, că obligațiile pozitive ale statului în partea ce ține de respectarea vieții de familie, implică implementarea adecvată și eficientă a legislației în vederea asigurării drepturilor legitime ale persoanelor. Aceasta trebuie să permită statului să adopte măsuri corespunzătoare pentru

restabilirea contactului dintre părinte și copil, inclusiv în caz de conflict dintre părinți.

În §54 și §55 din cauza citată, Curtea a statuat că pentru a fi adecvate, măsurile privind restabilirea contactului dintre părinte și copil trebuie să fie implementate rapid, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe ireparabile asupra relațiilor dintre copil și părintele care nu locuiește cu acesta. În ceea ce privește natura și anvergura măsurilor care trebuie întreprinse de autorități, Curtea reamintește, în egală măsură, că acestea depind de circumstanțele fiecărei cauze. Obligația autorităților naționale de a lua măsuri concrete pentru a facilita întrevederile dintre părinte și copil nu este absolută. Dacă autoritățile naționale trebuie să se străduiască să faciliteze menținerea contactului dintre părinte și copilul său, obligația lor de a recurge la coerciție nu poate fi decât limitată: acestea trebuie să țină seama de interesele și de drepturile și libertățile acelor persoane și, în special, de interesele superioare ale copilului și de drepturile sale garantate de articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Mai mult decât atât, chiar dacă comportamentul și cooperarea persoanelor implicate este întotdeauna un factor important, lipsa de cooperare dintre părinții divorțați nu poate exonera autoritățile competente de obligația de a întreprinde toate măsurile adecvate pentru a asigura menținerea legăturii de familie.

În plus, Curtea reiterează că atunci când apar dificultăți și anume din cauza refuzului părintelui cu care locuiește copilul de a permite contactul regulat al acestuia cu celălalt părinte, autoritățile competente sunt responsabile pentru luarea măsurilor adecvate pentru a sancționa lipsa sa de cooperare și recurgerea la sancțiuni nu ar trebui să fie exclusă în cazul unui comportament vădit ilegal din partea unui părinte cu care locuiește copilul.

Colegiul consideră oportun de a menționa prevederile din cauza *CtEDO Karrer v. România* nr.16965/10 din 21 februarie 2012, §38 și §54, care statuează că în domeniul sensibil al relațiilor de familie, statul nu numai că are obligația de a se abține de la luarea unor măsuri care ar împiedica exercitarea efectivă a dreptului la respectarea vieții de familie, dar, în funcție de circumstanțele fiecărui caz în parte, ar trebui să întreprindă demersuri pozitive pentru a asigura exercitarea efectivă a acestor drepturi. În acest sens, este important să se stabilească dacă a fost păstrat echilibrul echitabil între interesele concurente în speță – al copilului, al celor doi părinți și al ordinii publice, în cadrul marjei de apreciere acordate statelor în asemenea situații, ținând seama totuși de faptul că trebuie avut în vedere în principal interesul superior al copilului. În ceea ce privește promptitudinea examinării, Curtea reiterează faptul că, în chestiunile care privesc reunirea copiilor cu părinții lor, oportunitatea unei măsuri trebuie să fie apreciată și prin rapiditatea cu care este pusă în practică, asemenea cauze necesitând o soluționare de urgență, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe iremediabile asupra relațiilor dintre copii și părintele care nu locuiește cu aceștia.

În circumstanțele constatate și expuse supra, instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea hotărâri date de Curtea de Apel Chișinău și de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie prematură, dictată de neelucidarea tuturor circumstanțelor pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, completul specializat

pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată necesitatea admiterii recursului depus de către Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu, terți Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga, casării integrale a deciziei din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și restituirii cauzei instanței de apel, pentru o nouă rejudecare în ordine de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei sau netemeiniciei acțiunii reclamantului Vadim Bîzdîga, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, ca în consecință soluția adoptată să fie legală și întemeiată. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material și procedural, aplicabile raportului litigios.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de către Vadim Bîzdîga, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu, terți Vasile Bîzdîga și Lucia Bîzdîga.

Se casează integral decizia din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Vadim Bîzdîga împotriva Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Hâncești, terți Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Edineț, Vasile Bîzdîga, Lucia Bîzdîga și Cătălina Bîzdîga cu privire la anularea actului administrativ, cu restituirea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Nina Vascan